

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobkyně: **O. P.,** proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 1. 2007, č. j. 63 Az 39/2005 – 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 2. 2. 2006, č. j. 63 Az 39/2005 – 18 zamítl žalobu podanou žalobkyní (dále též „stěžovatelka“) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 2. 2005, č.j. OAM-326/VL-20-19-2005, kterým byla zamítnuta žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů.

Proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Ostravě podala žalobkyně včas kasační stížnost a současně požádala o ustanovení bezplatného právního zástupce. Krajský soud žalobkyni zaslal formulář k doložení jejích osobních, výdělkových a majetkových poměrů s tím, aby jej ve lhůtě 7 dnů ode dne doručení vrátila soudu vyplněný zpět. Uvedená písemnost byla žalobkyni zaslána na jí uvedenou adresu v kasační stížnosti – P., N. Š. 30. Zásilka byla soudu vrácena s poznámkou „na uvedené adrese neznámý“. Krajský soud zjišťoval místo pobytu stěžovatelky dotazem u Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie. Dle jejího sdělení ze dne 15. 5. 2006 byla žalobkyně evidována na jí sdělené adrese, jiná adresa pobytu nebyla známa. Policie České republiky, Oblastní Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Praha, na dotaz soudu přípisem ze

dne 30. 5. 2006 sdělila, že stěžovatelka se zdržuje na adrese P., N. H. č. 420. Na tuto adresu krajský soud stěžovatelce opětovně zaslal výzvu k doložení jejích osobních, výdělkových a majetkových poměrů. Tato zásilka byla uložena na poště z důvodu nezastižení adresáta dne 7. 6. 2006 a nevyžádána odeslána dne 23. 6. 2006 zpět. Podle ust. § 46 odst. 6 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 64 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), lze zásilku považovat za doručenou dne 12. 6. 2006. Žalobkyně vyplněný formulář soudu nezaslala, ani jiným způsobem neprokázala, že nemá dostatek finančních prostředků.

Krajský soud v Ostravě jí proto napadeným usnesením zástupce pro řízení o kasační stížnosti neustanovil. Usnesení bylo odůvodněno tím, že stěžovatelka opakovaně doručovanou zásilku obsahující výzvu soudu k doložení osobních, výdělkových a majetkových poměrů nepřevzala. Neprokázala tak, že splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů.

Toto usnesení napadla žalobkyně včas podanou kasační stížností z důvodu vady řízení, kterou spatřovala v tom, že krajský soud zamítl její žádost o ustanovení právního zástupce, neboť neprokázala své tvrzení o špatné majetkové situaci. Svůj názor opřela o rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j. 3 Azs 35/2006 - 104, publikovaný pod č. 10/2006 Sb. NSS, podle něhož postup krajského soudu, jenž zamítl návrh na ustanovení zástupce s odůvodněním, že stěžovatelka neprokázala tvrzení o své majetkové situaci listinnými důkazy, přičemž tato tvrzení stěžovatelky spočívala v tom, že nemá žádný majetek ani příjmy, je vadný a je důvodem pro zrušení takového usnesení. Krajský soud svým postupem popřel tzv. negativní důkazní teorii, podle níž nelze dokazovat neexistující skutečnosti. Stěžovatelka má za to, že stejného pochybení se dopustil Krajský soud v Ostravě. Navrhla proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a aby podané kasační stížnosti přiznal odkladný účinek. Současně požádala o ustanovení bezplatného právního zástupce pro řízení o této kasační stížnosti.

K otázce přípustnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud především podotýká, že podle jeho konstantní judikatury v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobců není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 – 41, publ. pod č. 486/2005 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud se proto nezabýval návrhem stěžovatelky na ustanovení bezplatného právního zástupce pro řízení o této kasační stížnosti.

Vzhledem k tomu, že kasační stížnost byla podána ve věci azylu, musel Nejvyšší správní soud dále posoudit, zda je podaná kasační stížnost přijatelná ve smyslu ust. § 104a s. ř. s., tedy zda svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Vycházel přitom z precedentního usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že předmětná kasační stížnost splňuje výše uvedené podmínky přijatelnosti. Stěžovatelka se dovolávala názoru Nejvyššího správního soudu vyjádřeného v rozsudku ze dne 26. 7. 2006, č. j. 3 Azs 35/2006 - 104, publ. pod č. 10/2006 Sb. NSS, přičemž tvrdila, že postup krajského soudu byl s tímto názorem v rozporu. Bylo tedy třeba posoudit, zda stěžovatelkou uvedený rozsudek Nejvyššího správního soudu dopadá na posuzovaný případ. Právě zájem na jednoznačném výkladu ust. § 35 odst. 8 s. ř. s., potažmo na jednotné judikatuře správních soudů, vedl Nejvyšší správní soud k věcnému projednání předložené kasační stížnosti.

Ačkoliv stěžovatelka v kasační stížnosti výslovně neodkázala na příslušné ustanovení soudního řádu správního, jehož se dovolává, lze z obsahu kasační stížnosti dovodit, že má na mysli jinou vadu řízení před soudem, a tedy že ji podává z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal rozsudek Krajského soudu v Ostravě z hlediska uplatněného stížního bodu a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. může předseda senátu navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. může být účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

Ze spisu Krajského soudu v Ostravě je zjevné, že tento soud řádně stěžovatelku vyzval k doložení jejích majetkových poměrů, tato výzva byla stěžovatelce doručena dne 12. 6. 2006. Stěžovatelka na tuto výzvu nijak nereagovala a příslušný formulář zaslala až současně s kasační stížností proti usnesení o neustanovení zástupce.

Stěžovatelka ve své kasační stížnosti poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2006, č. j. 3 Azs 35/2006 - 104, publ. pod č. 10/2006 Sb. NSS, s tím, že krajský soud postupoval v rozporu s právním názorem zde vyjádřeným. V případě řešeném v citovaném rozsudku účastnice řízení na základě výzvy soudu k doložení osobních, výdělkových a majetkových poměrů uvedla, že nemá žádný příjem ani majetek, není zaměstnána z důvodu nepříznivého zdravotního stavu, nyní hledá práci, a že ubytování ve výši 3000 Kč za ni hradí její sestra. Krajský soud při hodnocení splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků dospěl k závěru, že jelikož účastnice řízení svá skutková tvrzení nedoložila žádnými listinnými důkazy, neprokázala dostatečně, že jsou u ní dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, resp. pro ustanovení zástupce. Nejvyšší správní soud shledal, že tento postup krajského soudu je vadný a je důvodem pro zrušení takového usnesení. Jestliže krajský soud zamítl návrh na ustanovení zástupce s odůvodněním, že účastnice řízení neprokázala tvrzení o své majetkové situaci listinnými důkazy, přičemž tato tvrzení spočívala v tom, že nemá žádný majetek ani příjmy, přičetl tak účastnici řízení k tíži neprokázání skutečností, které prokázat ani nemohla. Svým postupem tedy popřel tzv. negativní důkazní teorii, podle níž nelze dokazovat neexistující skutečnosti.

Nejvyšší správní soud má za to, že skutkové okolnosti obou případů jsou zcela odlišné a stěžovatelkou zmíněný rozsudek tudíž na projednávanou věc nedopadá. Ve výše uvedeném případě účastnice řízení splnila povinnost vyplývající z ust. § 36 odst. 3 s. ř. s., neboť soudu sdělila konkrétní skutečnosti nutné ke zhodnocení splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků. V projednávané věci však stěžovatelka pouze v žádosti o ustanovení zástupce uvedla, že nemá žádný příjem, na výzvu soudu k doložení jejích osobních, výdělkových a majetkových poměrů nereagovala.

Z ust. § 36 odst. 3 s. ř. s. vyplývá, že povinnost doložit výdělkové a majetkové poměry je jednoznačně na účastníkovi řízení. Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud je sám z úřední povinnosti nezjišťuje (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, uveřejněné pod č. 537/2005 Sb. NSS). Za situace, kdy stěžovatelka své příjmy nedoložila a neprokázala tudíž, že nemá dostatečné prostředky, nesplnila jeden z předpokladů rozhodných pro posouzení její žádosti o ustanovení zástupce. Krajský soud proto nemohl její žádosti vyhovět.

Nejvyšší správní soud tedy kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s., neboť v postupu krajského soudu neshledal pochybení.

Vzhledem k tomu, že napadené usnesení krajského soudu nebylo rozhodnutím ve věci samé, ale pouze rozhodnutím, jímž se upravují podmínky řízení o žalobě, nebyly dány předpoklady pro rozhodování o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovanému prokazatelně žádné náklady v souvislosti s řízením o kasační stížnosti nevznikly, Nejvyšší správní soud mu proto náhradu nákladů nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 23. května 2007

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu